

Effecten van kostscholen op ontwikkeling van kinderen

Literatuurstudie Better Care Network Netherlands, 2026

Dit literatuuronderzoek door BCNN is o.a. gebaseerd op het [white paper](#) ‘*The role of boarding schools for vulnerable children in the Europe and Central Asia region*’ van UNICEF (2024) en de [meta-analyse](#) ‘*The impact on boarding school on student development in primary and secondary schools: a meta-analysis*’ van Frontiers (2024) waarin 49 studies zijn geanalyseerd, waaronder 35 uit China en 14 uit andere landen.

Er zijn verschillende termen voor het concept ‘kostscholen’, zoals ‘boarding school’ en ‘internaat’. In dit document gebruiken we de term ‘kostschool’.

De centrale vraag in dit literatuuronderzoek is: wat zijn de effecten van verblijf op een kostschool op de sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling van kinderen en welke factoren bepalen dit?

Het doel van dit onderzoek is om op basis van de uitkomsten concrete en praktische adviezen op te stellen, als leidraad voor Nederlandse organisaties die kostscholen financieren of op andere wijze ondersteunen.

Residentiële zorg voor kinderen

De ‘*United Nations Guidelines for the Alternative Care of Children*’ gebruikt de volgende definitie voor kinderen zonder ouderlijke zorg: “*those who are outside of the care of their parents for 24 hours for whatever reason and under whatever circumstances*” (UNICEF 2024, 21)

Kinderen die op een kostschool zitten vallen binnen deze definitie. Kostscholen zijn daarmee een vorm van alternatieve zorg.

Niet alle landen passen die toe. Sommigen classificeren kostscholen alleen onder het onderwijssysteem. Of zien ze als semi-instellingen die buiten de inspectiekaders van jeugdzorg vallen.

Kostscholen vallen vaak buiten het bereik van zorg- en hervormingsbeleid van overheden, ondanks het feit dat ze wel degelijk volledige zorgfuncties vervullen. Kinderen die dus feitelijk in institutionele zorg leven, blijven buiten beeld van hervormingsbeleid.

Het [white paper](#) van UNICEF (2024) adviseert om kostscholen expliciet onder de noemer van alternatieve zorg te laten vallen, met toepassing van de VN-Richtlijnen voor Alternatieve Zorg voor Kinderen. Hierbij is het van belang dat er *gatekeeping*¹ en inspectie plaatsvindt, en dat de plaatsing tijdelijk is. UNICEF adviseert een multidisciplinaire toelatingscommissie die bepaalt of een kostschool de meest geschikte plek is voor een kind. Er moet hierbij rekening worden gehouden met alle

---

¹ *Gatekeeping* is een systematische manier om te voorkomen dat kinderen onnodig in alternatieve zorg terechtkomen, door zorgvuldig te beoordelen welke ondersteuning het beste aansluit bij hun behoeften.

aspecten van de individuele ontwikkeling van het kind, het belang van het kind en de gezinssituatie. Bovendien zou een toelatingscommissie ook tekorten in de dienstverlening kunnen signaleren zoals vervoer of toegang tot hulpmiddelen, die de ontwikkeling van inclusief onderwijs in de gemeenschap kunnen verhinderen. Verder is het advies om kostscholen door deskundigen te laten inspecteren op basis van normen die het welzijn van kinderen centraal stellen, met bijbehorende controles en evaluaties. Als laatste is het belangrijk dat kinderen niet langer op een kostschool zitten dan strikt noodzakelijk. Er moet een duidelijk plan zijn voor gezinshereniging of plaatsing in familiegerichte zorg, en de integratie van het kind in het reguliere onderwijs.

Achtergrond en soorten boarding schools

Het idee van kostscholen is vanuit het Verenigd Koninkrijk overgenomen en een overblijfsel van het Britse koloniale verleden. Kostscholen werden onder meer gebruikt om de kinderen in gekoloniseerde landen te beïnvloeden in hun gedachtegoed, zodat ze zich zouden aanpassen aan de cultuur van de kolonisten. In de jaren '70 en '80 werden kostscholen een plek waar ouders hun kinderen heen stuurden om ze een succesvolle toekomst te garanderen (Manyara, 2021). In sommige landen, zoals China en het Verenigd Koninkrijk, worden kinderen nog steeds vanwege een betere educatieve toekomst op kostscholen geplaatst. Echter, in veel landen in het globale Zuiden spelen er ook andere factoren een rol: bevolkingsafname van het platteland, armoede, gebrek aan goed onderwijs, stigma en discriminatie van bijvoorbeeld kinderen met een handicap of andere gemarginaliseerde groepen.

In een aantal landen (zoals het VK, India en China) worden kostscholen tegenwoordig gezien als prestigieus, vooral bij de elite. Het volgen van onderwijs op een kostschool kan bijdragen aan status, netwerkvorming en academische kansen. In andere contexten (zoals in veel landen in Europa en Centraal Azië) worden kostscholen gezien als noodvoorziening voor kwetsbare kinderen, vaak met stigma en sociale uitsluiting als gevolg.

Kinderen uit kansarme gezinnen of met ouders in kwetsbare posities (werkloosheid, migratie, geweld) worden vaak in kostscholen geplaatst om praktische redenen en niet op basis van behoefte of keuze. Kostscholen voor deze kinderen functioneren vaak als opvangcentra, met beperkte middelen, weinig toezicht en een lage onderwijskwaliteit.

De functie en definitie van een kostschool verschilt erg per land, wat het moeilijk maakt om ze te definiëren en de-institutionaliseren.

Kostscholen in de Centraal Azië-regio als Europa zijn als volgt getypeerd:

SPECIALIZED RESIDENTIAL EDUCATION (or specialized boarding schools)	GENERAL RESIDENTIAL EDUCATION (or general boarding schools): reasons for placement	ELITE RESIDENTIAL EDUCATION (or elite boarding schools)
<ul style="list-style-type: none"> • For children with disabilities • Health care and rehabilitation • Correctional boarding schools	<ul style="list-style-type: none"> • Lack of access to appropriate education in rural areas • Support for poverty and other social reasons • Parents working abroad (military, civil service) • Religious schools	<ul style="list-style-type: none"> • Private boarding schools • Boarding schools specializing in arts, music, sport, science, mathematics • Military boarding schools

Bron: UNICEF (2024) *The Role of Boarding Schools for Vulnerable Children in the Europe and Central Asia Region: Guidance for Child Protection and Education Actors*.

Gespecialiseerde kostscholen:

- Opvang en zorg van kinderen met een handicap: georganiseerd door de staat, gebruikmakend van aangepaste leermethodes.
- Gezondheidszorg en rehabilitatie: kostscholen waar kinderen kunnen verblijven voor langere periodes omdat er geen andere zorg-opties zijn. Vaak blijven kinderen daar, ook als ze weer gezond zijn en de extra zorg niet meer nodig hebben.
- Correctieve kostscholen ofwel straf-internaten: residentiële educatie en zorg voor kinderen die in het strafrechtelijke systeem zitten of kinderen die risico lopen op het maken van overtredingen. Deze kostscholen zijn de facto detentie-instellingen voor kinderen, omdat het vaak gesloten of halfopen instellingen zijn, waardoor kinderen weinig of geen contact hebben met hun familie en gemeenschap.

Algemene kostscholen: voor kinderen die barrières ervaren zoals armoede of te ver weg wonen van een (dag)school. Sommige landen bieden deze kostscholen alleen aan kinderen die aan specifieke criteria voldoen, zoals academische prestaties, geografische of socio-economische criteria, of kinderen van militairen die uitgezonden zijn.

- Religieuze kostscholen: plekken op religieuze kostscholen kunnen gratis zijn en kinderen kunnen vaak een heel jaar aaneengesloten blijven.

Elite kostscholen: de belangrijkste hiervan in Europa en Centraal Azië (hierna ECA-regio) worden door de staat beheerd en bestaan nog steeds als een manier om kinderen die begaafd zijn op bepaalde gebieden (zoals sport, muziek, kunst, wiskunde) onderwijs te bieden dat hun talent stimuleert. Kinderen worden vanuit het hele land toegelaten tot deze kostscholen als ze voldoen aan specifieke academische of andere criteria met betrekking tot de specialiteit van de school.

- Particulier gefinancierd: in veel landen in de ECA-regio zijn ook scholen te vinden die het reguliere curriculum onderwijzen. Dit zijn onderwijsinstellingen met winstoogmerk die mogelijk ook boarding faciliteiten kunnen hebben.
- Militair: militaire kostscholen zijn door de staat gefinancierde elite-kostscholen in de ECA-regio, die kinderen een opleiding geven die hen voorbereidt op een militaire universiteit en

een militaire carrière. Dit soort kostscholen zijn voor kinderen die aan specifieke opleidings- of andere criteria voldoen.

Kwetsbaarheid voor misbruik

UNICEF beschrijft hoe uit een onafhankelijk onderzoek uit het VK is vastgesteld dat een kostschoolomgeving kinderen kwetsbaarder maakt voor seksueel misbruik. **Ongeveer 40%** van de meldingen van seksueel misbruik van kinderen in institutionele contexten, verzameld door Operation Hydrant², hield verband met scholen. Het onderzoek benadrukt dat ondanks tientallen jaren van beleidsontwikkeling en bewustwordingscampagnes, scholen nog steeds geen veilige omgeving garanderen voor kinderen. Er is sprake van structurele tekortkomingen in toezicht, meldsystemen en ondersteuning voor slachtoffers. Leidinggevenden en schoolbesturen ontkennen vaak het risico op misbruik of ondernemen geen actie, zelfs bij duidelijke signalen. Veel scholen stellen de reputatie van de instelling boven het welzijn van kinderen. Uit ditzelfde onderzoek bleek dat kinderen met een handicap nog kwetsbaarder zijn vanwege hun complexe behoeften en de afstand van hun huis. Kinderen met een beperking lopen **drie keer meer risico** op seksueel misbruik, maar de mate waarin leerkrachten worden veroordeeld in residentiële speciaal onderwijs scholen blijft laag. Seksueel grensoverschrijdend gedrag kan zowel worden gepleegd door volwassenen werkzaam op de scholen als door andere kinderen.

Veel kinderen, vooral met een beperking, groeien op in instellingen met slechte leefomstandigheden en weinig familiecontact. De-institutionalisering heeft geleid tot meer pleegzorg en kleinschalige opvang, maar kostscholen en speciale scholen blijven grotendeels bestaan. Hoewel er een vermindering is in het aantal kostscholen is in veel landen het aantal kinderen met een beperking in tehuizen gestegen. Kinderen met een handicap worden gezien als 'moeilijk plaatsbare kinderen' waardoor zij veelal achterblijven in residentiële opvang. Eind 2021 waren in acht landen van de ECA-regio 30 tot 60 procent van de kinderen in residentiële alternatieve opvang kinderen met een handicap, en in drie landen was dit percentage meer dan 67 procent.

The UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD) schrijft voor dat kinderen niet gescheiden zouden moeten worden van hun families en gemeenschappen om toegang te hebben tot onderwijs, zorg of andere diensten. Een betaalbare oplossing zou het aanbieden van e-learning zijn, pleit UNICEF.

Boarding school syndrome

Het boek *The Psychological Impact of Boarding School: The Trunk in the Hall* (2023) is een verzameling essays waarin de lange termijn effecten van kostscholen worden beschreven. Eén van die effecten is het 'Boarding school syndrome'. Dit is een term die wordt gebruikt door therapeuten en omvat psychologische symptomen die veelal te zien zijn bij volwassenen die vroeger op een kostschool zaten. Het verbreken van banden tussen jonge kwetsbare kinderen en hun opvoeders zorgt voor een beschadigde hechting. Op volwassen leeftijd leidt dit tot problemen met intimiteit, zelfredzaamheid, ontkenning van pijn, controle hebben, niet goed om hulp kunnen vragen,

---

² Operation Hydrant is een speciale coördinatie-eenheid van de Britse politie die is opgericht om meldingen van historisch seksueel misbruik te onderzoeken die plaatsvinden binnen institutionele settings of door personen met een publieke functie

depressie, angststoornissen, burn-out en hechting- en relatieproblematiek. De belangrijkste aspecten die een rol spelen bij het ontwikkelen van 'boarding school syndrome' zijn:

- Veel kinderen ontwikkelen een 'false self'; een vorm van coping waarin ze goed lijken te functioneren als bescherming tegen de emotionele uitdagingen van kostscholen, terwijl ze in werkelijkheid hun innerlijke spanningen verbergen. Met dit zelf beschermende masker leren kinderen zichzelf aan om hun echte zelf te verbergen en te acteren om succesvol, blij en zelfverzekerd over te komen. In werkelijkheid kunnen ze niet omgaan met het gevoel weg te zijn van hun ouders. Ze leren om zo weinig mogelijk te voelen.
- Onderdrukking van emoties omdat van kinderen op kostscholen verwacht wordt dat zij zich sterk houden. Dat leidt tot het uitschakelen van emoties en tot dissociatie en disconnectie. Oud-leerlingen zeggen dat ze geen gevoelens meer hadden, maar het idee hadden dat ze slechts 'bestonden'. Dit sluit aan bij het label 'strategic survival personality' waarin oud-leerlingen bepaalde strategieën aannamen om te overleven die in hun volwassen leven deel zijn geworden van hun persoonlijkheid, zoals: onzichtbaar zijn of niks meer zeggen.
- Vroegtijdige, plotselinge scheiding van thuis beïnvloedt de hechting van het kind, voornamelijk voor kinderen tot de leeftijd van elf jaar. Na de scheiding moeten kinderen opeens lange periodes overleven zonder liefde en aanraking van hun ouders. Kinderen voelen zich vaak in de steek gelaten, onveilig en missen contact. Hoe vroeger de scheiding van de ouders, hoe groter de impact.
- In therapeutische setting wordt bij oud-leerlingen hun kostschool ervaring vaak gezien als een trauma. In sommige gevallen hebben ze door deze ervaring PTSS (post-traumatisch stress stoornis) ontwikkeld. Het lijkt alsof zij een succesvol leven leiden, maar het volledige trauma van de kostschool kan ergens sluimeren en getriggerd worden door een gebeurtenis of herinnering. Hierdoor kan het trauma naar boven komen en er kunnen meer psychische problemen ontstaan.

De auteurs beschrijven de factoren tijdens de periode op de kostschool die het latere welzijn van deze kinderen beïnvloeden als ze volwassen zijn: opvoedingsstijlen, de thuisomgeving, vriendschappen, betrokkenheid bij het nemen van beslissingen, de leeftijd waarop iemand naar een kostschool gaat, buitenschoolse activiteiten, volledige of wekelijkse boarding, persoonlijkheid en de groep waarin ze terecht komen. Sommige van deze factoren worden onder het volgende kopje verder besproken aan de hand van de meta-analyse van *Frontiers*.

Impact op kinderen

Kostscholen blijken een **negatief** en **significant voorspellend effect** te hebben op **affectieve en attitude ontwikkeling** van leerlingen door onder andere de breuk met ouderlijke gehechtheid, een nieuwe omgeving, maar ook een schoolsysteem waarin de familie een beperkte rol heeft en/of weinig toegang heeft tot de kinderen. Dit kan sneller leiden tot problemen zoals academische overbelasting en depressie onder studenten. UNICEF adviseert kinderen **onder de 13** met grote voorzichtigheid op kostscholen te plaatsen. Hoe jonger en/of kwetsbaarder het kind, hoe belangrijker het is dat het opgroeit in een familieomgeving. Plaatsing van een kind op een kostschool is een uiterste maatregel. Eerst dienen alle andere opties verkend te worden, aldus UNICEF.

Daarnaast zijn middelbare scholieren uit de onderbouw relatief kwetsbaar vanwege de fase van fysieke en mentale ontwikkeling waarin deze leerlingen zich bevinden. Ze kunnen onder andere te

maken krijgen met een **identiteitscrisis**. Vanwege hun ontwikkelingsfase heeft deze groep extra steun nodig van ouders, familie en andere leerlingen en begeleiders op de school

Of het effect van het verblijf op een kostschool een positief of negatief is op een kind kan ook afhangen van factoren als de **relatie met medestudenten en leraren**. Kinderen kunnen elkaar hierin versterken, zowel met negatieve als positieve gevoelens. Negatieve gevoelens kunnen leiden tot psychische problemen en positieve gevoelens stimuleren vriendschappen en emotionele communicatie. Als kinderen een goede band hebben met leraren kan dit iets van de verbroken band met ouders compenseren. Er zijn ook gevallen bekend waarbij is gebleken dat de afstand van hun ouders een **positief effect** heeft op het kind, een gevoel van vrijheid geeft en conflicten met ouders kan verminderen en zo de band kan versterken. Dit is dus afhankelijk van de thuissituatie. Competitie tussen medestudenten zorgt voor een **negatief effect**. Als daarbij tevens weinig emotionele ondersteuning van ouders is, kan dit negatieve effect sterker worden met als gevolg een terugval in academische prestaties, pestgedrag, uitval en spijbelen. Dit is mede afhankelijk van de persoonlijkheid van het kind.

Een ander belangrijk verschil dat uit de meta-analyse naar voren komt is het verschil tussen kostscholen in steden en op het platteland. Waar stedelijke kostscholen vaak een positief effect hebben op de cognitieve ontwikkeling van kinderen, hebben kostscholen op het platteland vaak **geen** of alleen een beperkt positief effect op de cognitieve ontwikkeling van kinderen. Dit komt door economische verschillen waarbij stedelijke kostscholen vaak betere toegang tot sociale voorzieningen, faciliteiten en leraren hebben.

Effecten op kinderen van onderwijs op kostscholen in Kenia

Uit een onderzoek in de *Kenya Studies Review* (2021) is gebleken dat kinderen op Keniaanse kostscholen meer tijd beschikbaar hebben om te studeren in vergelijking tot dagscholen en daardoor beter presteren. Meer dan 50% van de studenten op kostscholen ervaren betere begeleiding, betere faciliteiten voor studieruimte en studietijd. Dit neemt niet weg dat studenten van kostscholen kostbare tijd met hun familie missen. Langere tijd weg zijn van de gemeenschap maakt het moeilijker voor kinderen om hun cultuur en relatie met hun ouders en familie te kunnen waarderen. De rol van de ouders in de ontwikkelingsjaren van een kind kunnen niet volledig worden overgenomen door leraren aangezien een kostschool niet de zorgzame opvoeding van kinderen door hun ouders vervangen. Kostscholen breken de fundamentele menselijke band tussen ouder en kind. Mogelijke gevolgen van deze ouder-kind scheiding is dat kinderen op latere leeftijd gewelddadig kunnen worden, emotionele afstandelijkheid kunnen ontwikkelen en passief-agressief gedrag kunnen gaan vertonen.

Beleid

Landen als het VK en Australië hebben vastgestelde normen voor algemene en elite kostscholen, en voor speciaal residentieel onderwijs voor kinderen met een handicap. Het doel van deze normen is om het welzijn van kinderen in deze kostscholen te waarborgen en te bevorderen door het

vastleggen van de minimale zorgstandaard gebaseerd op hun ontwikkelingsbehoeften. Deze normen zijn wettelijk afdwingbaar en worden in het VK ondersteund door een gecoördineerd inspectiekader.

Dit zijn de standaarden voor kostscholen in Australië en het VK:

- **Accreditatie en certificering** door erkende overheidsinstanties of organisaties op het gebied van kwaliteitsnormen met betrekking tot het curriculum, de kwalificaties van de docenten, faciliteiten en onderwijs, zorg, kindbescherming en gezondheid.
- **Gezondheids- en veiligheidsnormen** die moeten bestaan uit: veilige faciliteiten, passende veiligheidsmaatregelen, regelmatige veiligheidsoefeningen, beleid en protocollen voor noodgevallen en gezondheidskwesties.
- **Gekwalificeerd en zorgzaam personeel**, met ervaring met en toewijding aan de ontwikkeling van studenten.
- **Kinderbeschermingsbeleid** tegen mishandeling, misbruik, verwaarlozing, uitbuiting en ongelukken binnen de accommodatie van de kostschool of een andere omgeving waarin ze onder de hoede van de school staan, met:
  - Meldingsprocedures zodat kinderen weten hoe ze zorgen die ze ervaren over hun veiligheid kunnen melden en zich vrij voelen om te praten als ze problemen of risico's ervaren
  - Maatregelen om risico's te beheersen, preventieve maatregelen en protocollen voor snelle en passende actie bij incidenten die zich kunnen voordoen.
- **Een huiselijke en gastvrije omgeving** waar kinderen zich veilig, geborgen en op hun gemak voelen, met respect voor hun privacy, bescherming van hun persoonlijke bezittingen en het aanbieden van aangename accommodatie en maaltijden.
- **Open communicatie** moet kinderen in staat stellen positieve relaties met het personeel te ontwikkelen en familierelaties te onderhouden, zodat ze zich verbonden en gesteund voelen. Regelmatige updates voor ouders, ouderavonden en mogelijkheden voor ouderbetrokkenheid bij school activiteiten zijn essentieel.
- **Participatie van kinderen** in besluitvormingsprocessen en in het vormgeven van hun eigen welzijn en zorg.
- **De integratie van geestelijke gezondheidszorg** binnen de school voor het algehele welzijn en de ontwikkeling van leerlingen moet gericht zijn op:
  - toegang tot begeleiding en geestelijke gezondheidszorg;
  - mentorschap programma's tussen leerlingen en vertrouwde volwassenen met betrekking tot academische hulp, persoonlijke ontwikkeling, aanmoediging en motivatie.
- **Het creëren van een positieve en inclusieve cultuur** die respect, diversiteit, betrokkenheid en het gevoel erbij te horen in het internaat bevordert door middel van beleid en praktijken die gelijkheid, individuele verschillen en een ondersteunende sfeer stimuleren.
- **Student ondersteunende netwerken** die een gevoel van gemeenschap en een ondersteunende en inclusieve omgeving bevorderen. Dit kunnen steungroepen voor leeftijdsgenoten en studentenclubs zijn, maar ook getraind personeel.

Alleen in landen zoals het VK en Australië zijn duidelijke, wettelijk afdwingbare kwaliteitsnormen aanwezig. In veel andere landen zijn de minimale standaarden vaag en is er weinig externe controle of inspectie. Daarnaast is kwaliteitsverbetering in residentiële settings vaak duur, wat aantoont dat het investeren in **familiegerichte alternatieven** op de lange termijn kostenbesparend zijn, en daarbij ook nog eens veel beter voor het kind.

Preventie van plaatsing op een kostschool

De **VN-Richtlijnen voor de Alternatieve Zorg voor Kinderen** maken duidelijk dat regeringen al het mogelijke moeten doen om ervoor te zorgen dat kinderen niet in een alternatieve opvang terechtkomen. Het handboek voor de implementatie van de richtlijnen geeft een aantal voorbeelden van gezinsondersteuning die kunnen helpen om ervoor te zorgen dat kinderen niet op kostscholen worden geplaatst:

- Steun voor gezinnen waarvan de ouders of kinderen een **handicap** hebben, met inbegrip van vroegtijdige interventiediensten; oudertrainingsprogramma's; diensten voor tijdelijke opvang; persoonlijke hulpdiensten; revalidatiemogelijkheden zoals logopedie en ergotherapie, hulpmiddelen en aanpassing van de woning; steun bij vervoer; en inclusief beleid en programma's voor sociale bescherming die de extra kosten van handicaps aanpakken en inclusie en participatie ondersteunen.
- Steun voor gezinnen die in **armoede** leven en waar het kind risico loopt op scheiding, misbruik, geweld en verwaarlozing. Dit kan *evidence-based* interventies omvatten, zoals actieve gezinsondersteunende diensten, ouderschapstrainingen, mentorprogramma's voor gezinnen, casemanagement, huisbezoeken door maatschappelijk werkers, counseling en geestelijke gezondheidszorg, behandelingsprogramma's voor drugs- en alcoholmisbruik en steun voor vaardigheidstraining en werkgelegenheid.
- Steun voor gezinnen in **minderheidsgemeenschappen of afgelegen gebieden**, inclusief steun voor vervoer om waar mogelijk scholen in de buurt te bereiken.

Conclusie

Door de grote verschillen tussen kostscholen en het wisselende beleid van kostscholen per land verblijven kinderen feitelijk in institutionele zorg en vallen zij soms buiten het hervormingsbeleid. Het [white paper](#) van UNICEF (2024) pleit ervoor om kostscholen te erkennen als een vorm van alternatieve zorg met als doel dat ook kostscholen zich gaan houden aan de VN-Richtlijnen voor Alternatieve Zorg voor Kinderen.

Dit onderzoek laat zien dat kostscholen onder alternatieve zorg vallen, maar vaak buiten het bereik van zorg- en hervormingsbeleid blijven. Dit is zorgwekkend omdat kostscholen een negatief effect hebben op de sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling van kinderen door onder meer de afwezigheid van familie en veelvoorkomend misbruik in kostscholen. Dit onderzoek toont aan dat het belangrijk is om bij elke kostschool, ongeacht soort of locatie, goed te kijken naar de verschillende factoren die invloed hebben op de ontwikkeling van kinderen:

- Leeftijd: als het kind **13 jaar of jonger** is, is een kind nog te kwetsbaar voor een scheiding met ouders door plaatsing op een kostschool. We volgen daarbij de adviezen van UNICEF.

- Ondanks dat **elite en stedelijke kostscholen** vaak wel meer middelen en betere voorzieningen en beleid hebben, is het voor de hechting en emotionele ontwikkeling van kinderen belangrijk om vaak bij ouders en familieleden te zijn.
- **Onderwijskwaliteit:** als de kostschool professioneel personeel heeft, een goed curriculum en goed bestuur, is dat belangrijk voor de onderwijsprestaties van kinderen. Dit gaat boven een school met een laag onderwijsniveau en onregelmatig of afwezig onderwijs. Voor de ontwikkeling van een kind zijn echter hechting en een veilige familie omgeving belangrijk.
- **Kwaliteit van zorg:** het is positief als de kostschool kleinschalig is, er vaste begeleiders zijn, emotionele steun is en er een goed kindbeschermingsbeleid is.
- Plaatsing duur en contact: plaatsing op een kostschool dient **tijdelijk** te zijn, er dient een terugkeerplan te zijn en frequent **oudercontact**.
- **Mentale ondersteuning:** de aanwezigheid van psychologen, mentoren en/of vertrouwenspersonen is belangrijk voor het welzijn van kinderen en ook om te monitoren wat de impact van het verblijf op de kostschool op het kind is.
- De **band** met leerkrachten en medestudenten dient goed te zijn en er moet gelet worden op de mogelijke sociale uitsluiting, pesten en gebrek aan vertrouwensbanden met volwassenen.

Bronnenlijst

- Better Care Network. (2021). *What is gatekeeping? Gatekeeping factsheet* (Factsheet No. 92.11 EN) [PDF]. https://bettercarenetwork.org/sites/default/files/2021-11/92.11_EN_-_What-is-Gatekeeping-Factsheet.pdf
- Cavenagh, P., McPherson, S., & Ogden, J. (Eds.). (2024). *The psychological impact of boarding school: The trunk in the hall*. Routledge. https://www.routledge.com/The-Psychological-Impact-of-Boarding-School-The-Trunk-in-the-Hall/Cavenagh-McPherson-Ogden/p/book/9781032248721?utm_source=chatgpt.com
- Independent Inquiry into Child Sexual Abuse. (2022). *The residential schools investigation report* (Report HC 1131). London: Independent Inquiry into Child Sexual Abuse. <https://www.iicsa.org.uk/reports-recommendations/publications/investigation/residential-schools.html>
- Manyara, C. G. (2021). Is it time to abolish boarding schools in Kenya? *Kenya Studies Review*, 9(1). https://www.researchgate.net/publication/353418282_Is_it_time_to_Abolish_Boarding_Schools_in_Kenya
- UNICEF. (2024). *The role of boarding schools for vulnerable children in the Europe and Central Asia region* (White Paper). UNICEF Regional Office for Europe and Central Asia. <https://www.unicef.org/eca/reports/role-boarding-schools-vulnerable-children-europe-and-central-asia-region>
- Zhong, Z., Feng, Y., & Xu, Y. (2024). The impact of boarding school on student development in primary and secondary schools: A meta-analysis. *Frontiers in Psychology*, 15, 1359626. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1359626>